

MEM

⁹⁷ **Yasanı ne kadar severim,**

Bütün gün düşünceim odur.

Eğer Tanrı Sözü mükemmel ötesi ise (96), mezmurcu üzerinde düşünmek için bu dünyada değerli başka bir şey olmadığını görüyor (127).

Bu dünyada insanların belirli hedefleri vardır: diploma, kariyer, evlilik, çocuk, ev, araba, yatırım v.s... Bu amaçlar için çalışırken hatalarımız olur, tuzaklarla karşılaşırız, insanların dönecliği sebebiyle planlarımız bozulur, bazen başlayacağımız bir işi ailevi sebeplerden dolayı ertelemek gerekebilir; bazen ailemiz uğruna bazı hedeflerden vazgeçmek zorunda kalırız. Bütün bu karmaşıklıklar içinde dünya, benlik ve şeytan düşüşlerimize sebep olur. Zaman kaybederiz, planlarımız bozulur, hedeflerimiz şaşar, güç kaybederiz, yoruluruz... Dünya ile sürekli meşgul olurken bunlar yaşamın sürpriz gerçekleri olarak bizleri sarsar.

Mezmurcu dünya ile meşgul olanlara, Tanrı Sözü ile meşgul olmakla (sevmekle) esenlik yaşamı arasında bir ilişki olduğuna tanıklık etmektedir. Dünya sevgisinin getirdiği düşüşler karşısında, Tanrı Sözü'ne dayananların sendelemeyeceğini deneyimlemektedir (165). Çünkü Tanrı Sözü üzerine olan çalışmasını severek yaptığını söylemektedir.

Mezmurcunun burada yaptığı gibi, Tanrı Sözü'nü sevmek ve bütün gün onun üzerinde [derin] düşünmek, insanın bu yaşamdaki hedefini belirlemede yol gösterecektir. Diğer yandan Tanrı Sözü ile böyle bir meşguliyet, Adem'e kadar giderek insan ve Tanrı tarihi hakkında düşünmemize sebep olacaktır.

Tanrı Sözü'ndeki değişmezlik bize şunu gösteriyor: tarih boyunca inançsızlığın ya da başka inançların saldırılarına rağmen, Tanrı'nın gerçeği bütün yanlışları ortaya koymakta ve yol göstermeye devam etmektedir.

Tanrı Sözü ile bu denli meşgul olarak, Tanrı'nın tarih boyunca olan sağlığını görmek; önümüzde sonsuzluğun perdesini aralamakta ve Sözü çalışmanın 'aldan tatlı' ya da 'altından değerli' ifadesi ile açıklanmasını anlaşılır kılmaktadır (72, 103).

Tanrı Sözü'nü çalışmak sizin için de bu denli zevkli mi?

Tanrı'ya bakışınız, Tanrı Sözü'ne bakışınızı belirleyecektir...

Dua: Ne kadar severim yasanı, bütün gün düşünürüm onun üzerinde...

(Mezmunur 1:1-2 krş. 119:98 –bilgelik; 119:99 –anlayış; 101 –kötü yoldan korunma...)

⁹⁸ **Emirlerin beni düşmanlarımdan daha bilge kıldı;**

Çünkü onlar daima benimledir.

Çağımızda kişisel gelişim kitaplarına olan ilgi, bu tarz yazı serilerini çok satanlar listesinde tutmaktadır.

Herkes en bilge, en mutlu, en kazançlı bir şekilde yaşamak istiyor; herkes en kısa yoldan hedeflerine ulaşmak istiyor. Ancak bu çok satan kitaplar ve bu konuda ilgi gösterilen seminerler toplumlarda henüz bir fark yaratamamıştır.

Mezmurcu burada bilgelikten bahsederken, en azından geriye dönük olarak ayetlere baktığımızda, mezmurcunun yaşamında Tanrı'ya adanmışlık ve bütün yaşamı Tanrı Sözü'ne göre yaşamaya çalışma disiplini belirgin bir şekilde gözümüze çarpacaktır. Mezmurcunun burada '*bilgelik*' ifadesine odaklanmadan önce, Tanrı ile olan ilişkisine dikkat edin...

Bilgeliğin, Tanrı ile diri bir paydaşlık ve Tanrı Sözü disiplini altında adanmışlıkla ilişkili bir kavram olarak ortaya çıktığına dikkat edin...

Diğer yandan bilgelik ve sevgi arasındaki ilişkiye dikkat edin. Sevdiğimiz şeyler yaşamımızın hedefi olurlar *–iyi bir ün ya da yüksek bir kariyer istiyorsam, buna göre çalışırım;* ve yine sevdiğimiz şeyler yaşamımızın merkezi durumuna gelirler (*yaşam tarzımız, dünya ile ilişkimiz, ev ve aile düzenimiz, sosyal çevremiz, sevdiğimiz bu şeylere şekillenir*).

Öyleyse Tanrı'yı sevmek, Tanrı Sözü üzerinde derin düşünmeyi getirecektir; ve yine Tanrı'yı sevmek, seçimlerimizi ve dünyaya bakışımızı, yaşamımızın merkezini ve yaşamımızın hedefini belirleyen şey olacaktır.

Öyleyse bu ayetteki bilgelik, Tanrı sevgisi ve Tanrı ile paydaşlıktan şekillenen bir bilgeliktir. Öyleyse liberal kişisel gelişim kitaplarında anlatıldığından farklı olarak, bilgelik ve buna bağlı olarak bütün yaşamı yönlendirip şekillendiren şey, mekanik bir bilgi ilişkisinden öte bir şeydir...

Bilgeliğiniz Mesih olmadıkça, bilginizin çokluğuna rağmen ruhsal anlamda açlık ve susuzluğunuz yani ruhsal kuraklığınız var olmaya devam edecektir...

Dua: Buyrukların beni düşmanlarımdan bilge kılar, çünkü her zaman aklımdadır onlar...
(Tesniye 4:5-8, Yakup 1:25; 3:13, Luka 11:28)
(24 Öğütlerin benim zevkimdir, bana akıl verirler; Mezmur 111:10 Bilgeliğin temeli RAB korkusudur, O'nun kurallarını yerine getiren herkes sağduyu sahibi olur)

**⁹⁹ Bütün öğretmenlerimden daha anlayışlı oldum;
Çünkü tanıklıkların benim düşüncemdir.**

Mezmurcunun Tanrı Sözü'nün yenileyen, değiştiren gücü karşısında duyduğu heyecan, bu ayette kendini böyle ifade ediyor: *"daha anlayışlıyım; çünkü senin tanıklığın benim düşüncem oldu –senin düşünceni kendimin edindim."*

Öğretmenler sadece bilgi verirler, ancak sizin yüreğinizi ele geçirip sizi değiştiremezler. Mezmurcu Tanrı Sözü'nden aldığı aydınlanış ile gözlerinin açıldığını ve ruhsal anlamda nasıl ilerlediği görüyor ve benzer bir tecrübe için bizi de teşvik ediyor.

Burada bir bilgi edinmekten öte ruhsal donanım edinmekten bahsediyor. Gerçeğin bilgisinin bir kişide etkin bir şekilde çalışmasının, kişiliğine nasıl bir dönüşüm getirdiğini

görmemizi istiyor.

Gerçeğin ikna edici gücü karşısında düşüncenin ve duyguların değişimi, yenilenmiş bir yaşam ile dünyayı da benzer bir dönüşüm için teşvik edecektir. Ya da dünyada bir umut göremeyenlere diri bir umudun olduğunun tanıklığını verecektir.

Eğer alçakgönüllü olmayı seçersek, eğer gururdan vazgeçip yumuşak huylulukla devam etmeyi istersek, kendi doğrularımızın Tanrısal doğrulukla değişmesi için öğrenmeye istekli olursak, Tanrı bilgisine ulaşır ve o düzeyde yaşamaya devam ederiz.

Kutsal Yazılar'ın yargılarına göre yaşamak, bereketlenmiş bir yaşamda devam etmektir. Bereketlenmiş bir yaşam da uzaktan imrenerek bakmaya devam edeceğimiz kadar uzakta değildir. Çünkü Tanrı size yakındır...

Unutkan dinleyici mi olacaksınız yoksa etkin uygulayıcı mı?

Dua: Bütün öğretmenlerimden daha akıllıyım, çünkü öğütlerin üzerinde düşünüyorum...
(Tesniye 4:5-8, II.Timoteos 3:15-17 krş. Matta 15:14; 23:24-36)
(24 Öğütlerin benim zevkimdir, bana akıl verirler; Mezmur 111:10 Bilgeliğin temeli RAB korkusudur, O'nun kurallarını yerine getiren herkes sağduyu sahibi olur)

⁹⁹ *tanıklıkların benim düşüncemdir*

¹⁰⁰ **İhtiyarlardan daha anlayışlıyım;**

Çünkü senin koşullarını tuttum.

Tanrı'nın tanıklığını kendimizin edinirsek, kendi düşüncemizi Tanrı'nın düşüncesi ile yenileriz. Bu durumda 'anlayışlı olmak' bütün bunların bir sonucu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kutsal Kitap'ın yanlış olduğunu düşünen dünyaya baktığımızda şunu görürüz: günahkarlığımız bizlerin haklı, adil olduğunda ısrar edecektir. Dünyanın bencillik, gurur, kavga, çekişme, savaş, yasa tanımazlık, isyankarlık gibi haline baktığımızda, insanın çoğu zaman masa başında onaylamadığı bu şeyleri, gerçekte kendi eliyle yaptığını ve buna göre yaşadığını görürüz.

Diğer yandan öğreten (ihtiyar) kimselerin de öğrenen kimselerin de bir kapasitesi olduğunu unutmayalım. Tanrı Sözü mükemmel olmasına karşın insanın düşmüşlüğü, Sözü öğrenmede, öğretmede ve Sözü uygulamada Yasa'nın talep ettiği mükemmel itaati sunmakta yetersizdir, başarısızdır, güçsüzdür.

Öyleyse Yasa'nın, Tanrı Sözü'nün (*Tanrı'nın ilkelerinin, koşullarının...*) mükemmel olması karşısında, insan kendi unutkanlığına, ihmallerine, başarısızlıklarına bakacak kadar bilgelik kazanırsa, bir Kurtarıcı olmaksızın kurtulamayacağını bilir.

O halde önümüzde duran Kutsal Kitap'ı her gün okuyup çalışsak da, ömrümüz bu türden bir kavrayışa yetmeyecektir. Ancak kurtuluşa giden yolun çok uzak bir bilgiden ya da çok yüksek bir bilgelikten geçmediğini her gün hatırlamalıyız.

Tanrı bu düşmüş insanı kurtarmak için sadece sözler vermedi; aynı zamanda bizlerin arasına geldi. Aklımızın ve yüreğimizin zayıflığı ve Tanrı'nın Sözü'nün mükemmelliği karşısında, bilgeliğimiz Mesih olmadıkça göklerin egemenliğine giremeyeceğimiz açıktır.

Diğer yandan bu ayet bize topluluk yaşamı ve *bedenin diğer üyeleri ile paydaşlık* hakkında bir model göstermektedir. Mezmurcu Eski Ahit kilisesi içindeki öğretmenlerden (99) Tanrı Sözü'nü öğrenmiştir; diğer yandan iman ve tecrübe bakımından topluluk içindeki ihtiyarlarla da bir diyalog içinde olduğunu anlıyoruz. Böylece mezmurcu aldığı teorik öğretimin ve pratik eğitimin sonucunda ruhani anlamda öğretmenlerinden ve yaşlı adamlardan daha ileride olduğunu görüyor.

Soru şudur: iman yaşamında sizden bilgi, tecrübe bakımından daha genç olan biri için, siz de bu ayetlerdeki öğretmenler ve ihtiyarlar gibi bir model olabilecek misiniz?

Bir kişiye ruhsal anlamda bina olması, imanda derinleşmesi, sevgide güçlenmesi için bir model ve teşvik olmaya hazır mısınız?

Dua: Yaşlılardan daha bilgeyim, çünkü senin koşullarına uyuyorum...

(Tesniye 4:5-8, II.Timoteos 2:2)

(24 Öğütlerin benim zevkimdir, bana akıl verirler; Mezmur 111:10 Bilgeliğin temeli RAB korkusudur, O'nun kurallarını yerine getiren herkes sağduyu sahibi olur)

¹⁰¹ **Ayaklarımı her kötü yoldan alıkoydum,
Senin sözünü tutayım diye.**

Kötü yoldan kendini korumak yani günahı kaçınmak bir yaşam boyu sürecek mücadeledir. Burada anahtar ise itaattir (Romalılar 6:16), adanmışlıkla uyanık durmaktır (Efesliler 6:18), her durumda şükredenlerden olmak ve payına düşenle yetinmektir (Filipililer 4:11-12).

İlk günahın insana bıraktığı mirası hatırlayın: insan doğruluktan, kutsallıktan düştü; çünkü insan Tanrı'yla yakınlıktan, birliktelikten düştü; ve insan canında ve bedeninde kirlendi. Bu durum, insanı doğru olanı yapmaya güçsüz ve isteksiz bıraktığı gibi, günaha bağımlı ve kötülüğe eğimli bir hale getirdi. Sonuç ise insanı sonsuz yargı ve mahkumiyete götürmüştür.

Mezmurcu da günah konusuna, *'ayaklarında bir sorun olduğuna'* dikkat çekerek pratik bir örnek gösteriyor –yani kendinde bir sorun görüyor; ayaklarının kötü yollara gitmek için çalıştığına dikkat çekiyor. Ayaklarımıza böyle bir istek nereden geliyor? Elbette düşmüş olan irademizden...

İnsanın içinde bulunduğu bu sefalet, Efesliler 2:1-2 ayetinde *'günahta ölü olmak'* şeklinde ifade edilmektedir. İnsanın bu umutsuz durumundan dolayı Mesih *"diriliş ve yaşam benim"* diyerek (Yuhanna 11:25-26), ölümden başka bir yol, bir kurtuluş yolu olduğuna dikkat çekmiştir.

Ayaklarını kötü yoldan sakınmak ve Tanrı Sözü'ne itaat arkasında sevgi olması gerekiyor.

Tanrı'yı ve Sözü'nü sevmek... Çünkü dünyanın, benliğin ve şeytanın ayartısı altındayken sürekli Tanrı Sözü çizgisinde yürümek için sevginiz olması gerekir. İtaatınız (adanmışlığınız) ise gücünü sevgiden almadıkça ayartılar ve baskılar karşısında sürekli olarak kendinizi koruyamazsınız –*bir köle korkusunda itaat değil, sevgiden kaynaklı bir bağlılık olması gerekiyor.*

Bu anlamda bu ayette karşımıza bir Mesih portresi çıkmaktadır. Bütün yaşam boyunca *ayaklarını kötü yoldan korumuş* bir kişi tanıyor musunuz; bütün yaşamı boyunca *Tanrı Sözü'nde yazılı olanı tutmuş* bir kişi tanıyor musunuz? Bütün yaşamında her acıya katlanmış ve her ayartı karşısında direnerek zafer kazanmış bir kimse tanıyor musunuz? Bunu başarabilen tek kişi vardır: Kurtarıcı Rab Mesih İsa (krş. İbraniler 4:15; 7:26-27).

Mezmurcu bizi yaşamın her durumunda Mesih benzeri bir yürüyüşe teşvik ediyor. Dünya, benlik ve şeytan bizi alıkoymak için hazır bekliyor. İtaatimiz Mesih olmadıkça, sevgimiz Mesih olmadıkça bunu başaramayız... Mesih'te olmadıkça, Mesih aracılığı ile yürümedikçe bunu başaramayız...

Mezmurcu gibi siz de *ayaklarınıza (iradenize) Tanrı Sözü ile disiplin altına getirmezsensiz, ayaklarınız sizi yanlış yollara –aklınızın onaylamadığı yollara– götürebilir.*

Dua: Sakınırım her kötü yoldan, senin sözünü tutmak için...
(Mezmur 97:10 krş. Koloseliler 3:1-4)

¹⁰² **Senin hükümlerinden ayrılmadım;
Çünkü sen bana öğrettin.**

Tanrı ilk ailemize bir yaşam buyruğu vermiş (Tekvin 2:17) ve bunu öğretmişti: *“iyiyle kötüyü bilme ağacından yeme; ondan yediğin gün kesinlikle ölürsün –ondan yemeyeceksin ve yaşayacaksın...”* Ancak onlar Tanrı'nın kendilerine öğrettiği bu hükümden ayrıldılar ve düştüler. Kendi soylarına düşmüşlüğü ve bozulmuşluğu miras bıraktılar. Öyleyse Adem soyundan hiç kimse bu Mezmur ayetini tam mükemmel bir şekilde taşıyıp taşıyamaz.

Öyleyse bu Mezmur'da bizlere konuşan kişinin Mesih olduğu açıktır.

Bu durumda bizler bu ayete baktığımızda, düşüşlerimize rağmen Tanrı'yı ve hükümlerini, bu dünyadaki yaşamımız için en üst değer olarak korumamız gerektiğini öğrenmeliyiz. Tanrı'nın hükümlerini, kurallarını, ilkelerini yaşamımızın amacı olarak korumak, Mesihsel bir karakter edinmemiz esastır.

Diğer yandan mezmurcu *“hükümlerinden ayrılmadım”* derken kendisinin değil de, takip edilmesi gereken kişinin Tanrı olduğunu belli ediyor; *“bana bu hükümleri öğreten Tanrı'dır”* diyor.

Yaşamınızı belirleyen, dünya önündeki duruşunuzu şekillendiren standartları kimden öğrendiğiniz veya kimlerden edindiğiniz önemlidir (krş. Markos 1:22, Yuhanna 5:19).

Yanlış yoldan korunmak ve en derin bilgide ilerlemek için, bütün yaşamınızı tekrar tartmaya

ne dersiniz?

Kutsal Yazılar'ı elinizde tutuyor olmanız başka bir konu; bu Yazılar'da konuşan Mesih'ten öğrenmeniz başka bir konudur.

Tanrı'nın *'hükümlerinden ayrılmadan'* yaşamakla *'Mesih'ten öğrenmek'* arasındaki ilişkiyi hiç tarttınız mı? Bunu kendi yaşamınızda deneyimlemek için bu gün kararlıysanız, yaşadığınız dünyada bir fark yaratacak kadar da cesursunuzdur...

Öyleyse sağlam öğretiyi izlemek ve Tanrı'ya itaatkar olmak için gayretli olmak konusunda kendinizi gözden geçirmelisiniz...

Esenlikte, bilgelikte, kutsallıkta bir yaşam sürmemiz için bize hükümlerini öğreten Tanrımız RAB'be şükürler olsun (10-11; Mezmur 86:11).

Dua: Ayrılmam hükümlerinden, çünkü bana sen öğrettin...
(10-11, Efesliler 4:21-24)

¹⁰³ **Sözlerin damağım için ne tatlıdır,
Ağzım için baldan tatlıdır.**

Fiziksel yaşam için yiyecek gerekli olduğu gibi, ruhsal yaşamın desteklenmesi için de gündelik ruhani ekmek olarak Tanrı'nın Sözü'nü tatmak, yaşamlara tatlılık getirecektir (*Filipililer 4:8 ... gerçek, saygıdeğer, doğru, pak, sevimli, hayranlık uyandıran, erdemli ve övülmeye değer ne varsa, onu düşünün*).

Mezmurcu yaşamak için ruhsal yiyeceğe ihtiyacı olduğunu biliyor; ve imanda yaşamaya devam etmek için Tanrı Sözü'ne böyle bir acıkmışlık ile bakıyor.

Mezmurcunun bu yaklaşımı arkasında olan şey ise kesinlikle kişisel deneyim ile ilgilidir. Çünkü tatmadığınız bir şeyin nasıl bir tadı olduğunu bilemezsiniz. Ayetin bu yaklaşımı *"Tadın da görün, RAB ne iyidir, ne mutlu O'na sığınan adama"* diyen bir müjdecî daveti hatırlatmaktadır (Mezmur 34:8).

Çünkü başkalarını temsilen pek çok iş yapabilirsiniz fakat başkaları için siz bir şey yiyip içemezsiniz. Görülüyor ki mezmurcunun Tanrı Sözü'ne dair bu kişisel deneyimi, onu müjdecî bir davete yönlendirmektedir.

Bu anlamda Tanrı'nın Sözü'ni ve Tanrısal yaşamı yiyecek içecek gibi, maddesel ifadelerle tanımlamak, Sözü insanlar için daha akılda kalıcı ve anlaşılır kıldığı gibi; Tanrı Sözü'ne dayalı bir tecrübenin, dünyaya yaşam daveti getirdiği de açıktır.

Diğer bir Mezmur ayetindeki (63:5) kişi de *"zengin yiyeceklere doyarcasına doyacağım sana"* diye Tanrı'ya seslenirken; böyle bir yeme içme benzetmesiyle ifade ettiği ruhani beslenme sonucunda şöyle kendisini *'şakiyan dudaklarla övgüler sunan'* bir durumda göstermektedir. Yani Tanrı'dan tatmak, kişiyi Tanrı'yı dünyaya ilan eden bir duruma teşvik etmektedir. Yani Tanrı'dan beslenen kişi, dünyaya Tanrısal şeyleri teşvik etmeye ve

Müjde'ye davet için yönlendirilmektedir.

Bu ayetteki 'yemek ve yaşam' benzetmesi, bizleri Müjde'nin tatlılığı hakkında da düşündürüyor. Acaba Müjde bu 'yemek ve yaşam' benzetmesini nasıl ifade ediyor?

Havari Yuhanna sanki bu benzetmeler aklında olarak Mesih için (Yuhanna 1:1, 14) "Yaşam Sözü" ifadesini kullanıyor (I.Yuhanna 1:1-3). Havari Petrus'un tanıklığına bakın: 'yemek ve kurtuluş (yaşam)' benzetmesi ile müjdeliyor:

I.Petrus 2:2 Yeni doğmuş bebekler gibi, hilesiz sütü andıran Tanrı sözünü özleyin ki, bununla beslenip büyüyerek kurtuluşa erişesiniz. 3 Çünkü Rab'bin iyiliğini tattınız.

Siz Tanrı'dan beslendiğiniz zaman, bu durum sizi de dünyaya 'yemek ve yaşam' davetine teşvik ediyor mu?

Dua: Ne tatlı geliyor verdiğin sözler damağıma, baldan tatlı geliyor ağızıma...

(Mezmur 34:8, Yuhanna 4:14, 32, 34)

(119:14, 16, 40 krş. 119:72, 127, Matta 13:44)

(Yuhanna 6:48-51 krş. 6:53-58)

(Matta 26:26-28 krş. Vahiy 7:16)

¹⁰⁴ **Koşulların ile anlayış kazanırım;**

Bunun için her yanlış yoldan nefret ederim.

Mezmur 119'a bütününde baktığımız zaman, Tanrı Sözü ile sürekli meşgul olan bir kişi karşımıza çıkıyor. Böyle bir derin çalışma, kişiye Tanrı'yı hoşnut eden yolu, diğer yollardan (*dünyasal yollardan*) ayırt edebilme bilgeliği kazandıracaktır.

Diğer yandan Tanrı ve Kutsal Kitap bilgisinde derinleşmek, dünyaya Mesihsel bir bakış açısı ile bakabilmeyi getirecektir. Tanrı'yı tanımak, Mesihsel bir karakter dönüşümü edinmek için gereklidir. Böyle özellikleri olan bir kimse, bize kurtuluş yolunda yürüyen bir kişiyi ima etmektedir.

Kutsal Kitap'ın Tanrısı halkı ile ilişkisinde bu yazılar ile konuşuyor; vahiy ettiği bu yazılar ve halkı aracılığı ile de dünyaya sesleniyor. Bilgiyi ve bilgeliği, Tanrı'nın koşullarını edinmiş bir kişi, yollarını ve yaşamını buna göre düzenleyecektir. Dolayısı ile bilgeliğin iman ve kutsallıkla parıldayan yolu, kayıp dünyaya da Mesih'in yolunu işaret edecektir.

Tanrı'nın koşullarını artan bir şekilde edindikçe, dünyasallığı ve benliği daha güçlü bir şekilde çarmıha gerersiniz. Tanrısal doğruluğu sevmek ve günden tiksinek böyle bir Mesih edinimi ile mümkündür. Bu yüzden mezmurcu doğru yolu edindiği için yanlış yolu görebilmektedir (Meseller 8:13; 15:9). Doğru yolu sevdiği için yanlış yoldan nefret etmektedir.

Dünya önünde böyle bir duruş, kim olduğunu ve kime ait olduğunu bilen bir kimse olmanın yanında, yönünü belirlemiş bir kimseyi ima etmektedir.

Bu durumda mezmurcunun bu duruşuna ya da kararlılığına yaklaşmak için kendinizi sinamanız yerinde olacaktır.

Sizin dünya önünde duruşunuz, hedefini belirlemiş (doğru yola odaklanmış –Matta 7:13-14, 24-25 krş. 7:26-27) bir kişi gibi mi görünmektedir?

Dua: Senin koşullarına uymakla bilgelik kazanıyorum, bu yüzden nefret ediyorum her yanlış yoldan...

(Mezmur 97:10, 1:1-3 krş. 1:4-5)

(Romalılar 12:9, Meseller 28:5)